

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (Inserati) se sprejemajo in velja trislopeska petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 106.

V Ljubljani, v petek 9. maja 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 8. maja.

Budgetna razprava.

(20. dan.)

Včeraj so bile razne omenjenih reči rešene še poštne hranilnice, katerih potreščina znaša 1.267.250 gld. in ravno toliko zaklada. Pri tej točki oglasil se je poslanec Türk, obžalnoč, da se pri poštah hranilnicah rabijo manjši uradniki in da se poštne hranilnice nakaznic v prvi vrsti poslužujejo židje. Opozarja torej ministra, naj bo previden v tem oziru in naj kot vitez nemškega reda, ki je v srednjem veku nazaj potiskal židovske navale, spolnuje svojo dolžnost in se ustavi sedanjemu vsiljevanju židovstva. Podpredsednik Chlumsky je posvaril Türka, da to ne spada k stvari, in ko je Türk ponavljal, kaj je hotel reči, vzal mu je meni nič tebi nič besedo. To se po opravičnem redu nikakor ne dá opravičevati, in Türk je imel prav, da se je zaradi te sile na koncu seje britko pritoževal, rekši, da je poslanec Moscon pri zemljiškem davku govoril o zadržanju delavcev dne 1. maja, da je včeraj Bärenreither razpravljaj vse kaj drugega, kakor je stalo na dnevnem redu, ne da bi ju bil predsednik opominjal, njemu pa je odtegnil besedo precej po prvem opominu, menda samo zaradi tega, ker ga je hotel ponižati in osramotiti. Konečno vpraša predsednika, kako more to zediniti z načeli nepristranosti proti vsem strankam in načeli pravičnosti proti vsakemu poslancu posebej?

Baron Chlumsky se je opravičeval z izgovorom, da zaradi velikega hrupa dostikrat ni mogel slišati, kaj ta ali oni poslanec govori, da je pa besedo odvezl tudi že svojim lastnim pristašem, če niso govorili k stvari.

Seja je včeraj trajala od desetih do polu šestih popoldne, na večer pa je bilo še nekaj odsekoyh sej, da pač poslancem ne preostaja dosti prostega časa.

Današnja seja pričela se je ob desetih popoldne z razpravo o državnih železnicah. Izmed levičarjev govoril je Ursin, za njim pa je prišel na vrsto dr. Ferjančič, ki je priporočal prošnjo svojih notranjskih volilcev za zgradbo železnice iz Loke v Divačo. Ker je pri tej priliki omenjal tudi voznih tarifov južne železnice, ustavil ga je podpredsednik, češ, naj ostane pri stvari. Ker so pa vsi, ki so ga poslušali, predsedniku ugovarjali, da je pri stvari, pustil ga je izgovoriti, ne da bi mu bil še dalje segal v besedo. Razun omenjenih dveh poslancev govorila sta pri tej točki kot generalna govornika še Steinwender za turistično železnico in Oberndorfer, potem zbornica pritrdi dotični potreščini v znesku 5.408.240 gld. in zakladi 27.000 gld.

Pri podpori privatnih železnic je govoril Heilsberg za železnice na Štajarskem, Woldřih za železnice na Češkem, potem stih prišla na vrsto glavna govornika Herbst in Bazanella, ki je govoril italijanski. Potreščina za ta namen znaša 700.000 gl., zaklada pa 79.000 gld., troški za v najem dane železnice znašajo 3390 gld., dohodki pa 128.940 gld. Vse te številke so bile potrjene po nasvetu odsekoyem.

Pri državnih železnicah oglasil se je dr. Magg, za katerim pride še cela vrsta govornikov z obeh strani visoke zbornice. Ker hoče zaradi večerne seje predsednik dnevno sejo skleniti ob treh popoldne,

ta točka ne bode rešena. Zvečer pride na vrsto dolenska železnica in še nekatere manj važne reči. Če pojde vse gladko, je mogoče, da zbornica nadaljuje državni proračun in danes reši vsaj trgovsko ministerstvo.

Davka oproščeni vinogradi.

Poslancem je bil danes razdeljen vladni načrt zakona, ki obsega določbo, da so od trtne uši poškodovani in vsled uradnega ukaza ali prostovoljno uničeni, potem pa vnovič zasejani vinogradi za deset let davka oproščeni, čez 10 let pa se jim naloži davek po njih ocenitvi kot vinogradi.

Šolnina.

Tudi gledé šolnine mi je omenjati neke polajšave. Učni minister je namreč izdal ukaz, naj se zagotovi oprostitev šolnine prvošolcem že v prvem polletji, če jim v pravosti profesorji v prvih dveh mesecih priznajo prvi ali drugi najboljši red, in če v obligatnih predmetih naprednejo zadovoljilno. Oproščanje šolnine se za trdno izreče na podlagi spričevala po dovršenem prvem polletji.

Še jedenkrat duh Trstenjakov po „Ljubljanskem Zvonu“.

Gospod vrednik „Ljubljanskega Zvona“ se v zadnji številki svojega lista (V. zvezek, stran 319 in 320) zagovarja, da je priobčil od nas ostro grajane besede iz dr. Majaronovega govora v članku, katerega je prinesel „Slovenec“ dne 24. maja v 93. številki pod naslovom: „Duh Trstenjakov po „Ljubljanskem Zvonu“.

Ondi piše „Ljubljanski Zvon“ med drugim: „Tam se bere tudi stavek: „Trstenjak je skoro jedino le s slovensko inteligenco, zlasti mlajšo, občeval in dopisoval, (ker) ni bil suženj svojega stanú, ker ni iskal dogmatikov, nego resnicoljubnikov in takih, ki so po idealih hrepneli.“ Sicer pravi gospod dr. Majaron v popravku, katerega je poslal „Slovencu“ in na katerega je opozoril tudi nas, da ni govoril teh besed, — toda vrednik naš ni mogel tega vedeti, ker ga, kakor rečeno, ni bilo pri slavnosti. Naravno je tudi, da naš poročevalec govora ni navajal dobesedno, ampak da je brez prave zveze navedel samo najmarkantnejše besede, ki so dobile tako morebiti drugačen pomen, nego jim ga je dal govornik. Toda kdor mirno, razsodno in razborito bere dotične vrstice, najde v njih, — vsaj na vrednika so naredile ta vtisek, — da je hotel govornik reči: „Trstenjak ni bil nobeden stenolom („aries“) radikalne stranke med duhovniki; hodil je svojo zlato srednjo pot („Juste milieu“ se je podpisaval večkrat sam), zatorej je rad občeval tudi s posvetnimi književniki. Trstenjak pri posvetnem razumništvu ni iskal momentov, ki jo ločijo od duhovnikov, ampak momentov, ki jo družijo z njo.“

Vrednik je dr. Majaronovim besedam dajal takšen pomen, zatorej jih je natisnil „bona fide“.

Prvo, kar le mimogredé omenimo, je, da gospod vrednik v svojem zagovoru ne navaja popolnoma dobesedno poročila „Ljubljanskega Zvona“. Zgoraj tiskan ker, tiskan v oklepih in z debelejšimi črkami, je v predstojemem zagovoru izpuščen. Radi pripišemo to naglici, s katero je pisal. V tako kočljivem slučaju že kaže stvar dvakrat pogledati. — Da, osodepolni ker, ko bi tega ne bilo, bila bi stvar nekoliko milejša; pa le nekoliko!

A pustimo to. Gospod vrednik nam podá nato svoj komentar navedenih dr. Majaronovih besed. Kakšen pa je ta komentar? Ali ovrže le jednega naših sklepov? Ali nam dokaže le v jednem slučaju nelogičnost našega izvajanja? Ne ovrže nam naše razlage z nikakimi protidokazi, in dokler nam ne dokaže, da se iz prepornih besed ne morejo izvájati vsi naši sklepi, dotlej naj pridrži Meistove besede le zá-se. Gospod dr. Majaron sam se je ustrašil v „Ljubljanskem Zvonu“ natisnenih besed, ter se izjavil, da jih ni govoril. In — g. vrednik „Ljubljanskega Zvona“ ima poguma dovolj, še dalje je zagovarjati.

Mi smo gospod vredniku prav iz srca hvaležni, da nam je podal svojo razlago, ker ga moremo sedaj z njegovo lastno razlago prepričati, kako logično in opravičeno je bilo naše izvajanje, in da nismo gospod govorniku ničesar po krivem podtikali.

Gospod vrednik je bral mirno, razsodno in razborito dotične vrstice. In glejte čudo! Dospel je skoro do prav takega pomena, kakor mi, dasi si je na vso moč prizadeval, kolikor mogoče sebi ugodno tolmačiti. Šel je nad nas z namenom, nas pobijati; a nehoté nas je moral zagovarjati. Zato nam je pa skoro bridko pri srcu, da moramo njegov komentar jako nesrečen imenovati. Brez ozira na interpretativna pravila suče besede, kakor meni, da bi mu utegnile bolje služiti. S takim razlaganjem se dá v besedah najti tudi popolno nasprotno temu, kar govoré. Oboje, tekst in razlago, ima čitatelj pred seboj, zato nas lahko kontroluje in sodi.

Evo Vam dokaz! „Zvonov“ tekst: „Trstenjak je skoro jedino le s slovensko inteligenco, zlasti mlajšo, občeval in dopisoval.“ — Razlaga „Zvona“: „Trstenjak je rad občeval tudi s posvetnimi književniki.“ (Slovenska inteligenca = posvetni književniki.) In zakaj je tako ravnal? Tekst: „Ker ni bil suženj svojega stanú.“ Razlaga: „Trstenjak ni bil noben stenolom („aries“) radikalne stranke med duhovniki; hodil je svojo zlato srednjo pot.“ (Sužnji svojega [duhovskega] stanú = stenolomi radikalne stranke med duhovniki.) Nadaljni vzrok: Tekst: „Ker ni iskal dogmatikov.“ Razlaga: „Ker pri posvetnem razumništvu ni iskal momentov, ki jo ločijo od duhovnikov.“ (Dogmatiki = momenti, ki ločijo od duhovnikov.) Ampak iskal je: Tekst: „nego resnicoljubnikov in takih, ki so po idealih hrepneli.“ Razlaga: „ampak momentov, ki jo družijo z njo.“ (Resnicoljubniki in po idealih hrepneči, jedni in drugi nasprotni dogmatikom = momenti, ki naj bi družili duhovnike z „razumniki“) Kaj ne da, klasičen komentar!

Po tej razlagi, v tem pomenu je g. vrednik z mirno vestjo „bona fide“ natisnil dr. Majaronove besede.

Tedaj tudi g. vrednik „Ljubljanskega Zvona“ duhovnikov ne šteje med „slovensko inteligenco“; tudi pri njem uživajo le posvetni književniki to milost. In Trstenjak najde pri njem menda izjemoma to milost, ker ni bil suženj svojega stanú, ker ni bil stenolom radikalne stranke. In kako bi bilo tudi mogoče drugače, če še privzamemo naslednje besede, ki pojasnjujejo, zakaj ni bil suženj svojega stanú. Ker ni iskal dogmatikov = radikalcev = proti-resnicoljubnikov.

Torej dogmatika proti resnici; dogme nasprotné resnici. In te dogme so po „Zvonu“ razlagi momenti, ki ločijo posvetno razumništvu od

duhovnikov, ki ločijo duhovnike — dogmatike od resnicoljubnikov in takih, ki po idealih brepené.

Tu bi pač vprašali: Ali vé g. vrednik, kaj so dogme? Ali vé, da so dogme od Boga samega razodete resnice? Dogme so torej pojavi absolutne inteligence, pojavi razuma božjega samega. In ti pojavi nikakor ne ovirajo človeškega razuma v njegovem vzletu, ampak ga dvigajo višje in višje; niso mu nasprotni, ampak mu dajo večjo moč in gotovost, ter ga vodijo do spoznanja, do katerega bi iz svoje moči in zgolj po svoji moči ne mogel dospeti.

Tako strinjajo dogme, hranjene v sv. cerkvi, branjene od dogmatikov, v sebi najvišjo inteligenco, inteligenco, razum absolutne resnice, Boga samega. In možje, ki se pečajo največ z absolutno resnico, z najvišjo inteligenco, najvišjim razumništvom, ti možje pri Vas ne zaslužijo imena razumniki? Ti možje so Vam nasprotniki „resnicoljubnikov? In dalje! Kje imate višje, nedosežnejše ideale, kot so ideali sv. vere, do katerih nas vodijo dogmatiki, duhovniki? Imenujte nam vendar ideal, ki bi se mogel le od daleč meriti z najvišjim idealom dogmatikov, ki je Bog sam. Da, če smo že tako daleč, kakor nam pové gosp. Levec v svoji razlagi, da dogme ločijo posvetno razumništvo od duhovnikov, tedaj je to zares prepad med nami in Vami, ki se ne dá izpolniti. Ali se pa možje s takimi načeli morejo še inženovati katoličani, in je li delovanje po takih načelih v blaginjo našemu katoliškemu narodu, to je drugo vprašanje.

To naj bi bila tedaj načela, ki so vodila tudi rajnega Trstenjaka? On torej ni imel toliko poguma, da bi bil tudi nasproti „posvetnemu razumništvu“ zastopal ona načela in ideale, ki mu niso bili z njim skupni, žrtvoval je načela svoja — dogme? — „momente, ki ločijo“, ter je postal „resnicoljubnik“, da je mogel občeati s „slovensko inteligenco“! Ali ménite g. vrednik, da je to možato, značajno, zaradi ljubega miru zatajiti ali vsaj zamolčati svoja verska — dogmatična načela? Ali se s tem tudi slavi Trstenjakov spomin? Spomin onega moža, ki je najbolj čislal tiste, „ki so imeli vedno pogum, resnico povedati!“

S svoje razlago, ki ugaja g. vredniku, nam je pa še nekaj drugega povedal. Prepričal nas je, da ima „Ljubljanski Zvon“ načela, ki so bistveno različna od onih, katera imajo duhovniki-dogmatiki. Sicer to nam ni nič novega, toda nekaj je v tej izjavi, čemur moramo odločno ugovarjati. Momentov, načel, nazorov, ki bi ločili verno, katoliško „posvetno razumništvo“ od duhovnikov, ne poznamo, ker jih ni. Ta ločilna, razdružujoča načela niso načela katoličanov, ampak načela liberalcev. Pravi katoliki, bodi-si „posvetni razumniki“ ali duhovniki, poznajo le ena in ista načela. Nam vsem veljajo isti nespremenljivi verski in nravni zakoni, kakor jih je Bog razodel in kakor jih sv. cerkev po pooblaščenju in poslanju božjem — torej avtoritativno — uči. In zato prav britko obžalujemo, da je za katoličane pisani „Ljubljanski Zvon“ že tolikrat zašel iz edine prave poti, ker se ni držal vekovitih versko-nravnih načel krščanskih.

Gosp. Levec bi bil rad vrednik „Ljubljanskega Zvona“, dalje c. kr. profesor in c. kr. okrajni šolski nadzornik — vse ob enem. Pa kako? Tako, da kar prinaša njegov „Zvon“, za to naj ne vé gosp. Levec kot profesor in za vse to naj ne vé on kot šolski nadzornik. Od tod po njegovih mislih dosledno, v istini pa jako naivno vprašanje: „Kako pa more vrednik „Ljubljanskega Zvona“ odgovoren biti za to, kar je govoril ali kar ni govoril g. dr. Majaron?“ — Ne, g. vrednik, za to Vas nismo odgovornega delali, kar je govoril g. dr. Majaron, pač pa za to; kar ste v svoj list brez opazke sprejeli. — Tega nam vendar g. Levec ne bode tajil, da je on — kar je čitati na koncu vsacega zvezka — odgovorni vrednik „Ljubljanskega Zvona“. Zato že smemo prositi, da se nam dovoli, odgovornemu vredniku oponašati, kar ne gre. A tukaj mi ne mislimo le na ono njegovo lastnost, vsled katere bi se moral v gotovih slučajih zagovarjati pred sodiščem ali porotniki, ampak mi umemo pod „odgovornim vredništvom“ ono lastnost, vsled katere je odgovoren za vse, kar sprejme v svoj list, odgovoren pred najvišjim sodiščem, najvišjo instance, pred Bogom samim. In ostro odgovornost ima v prvi vrsti gledé načel, katera širi v svojem listu med narod.

Če se pomisli, koliko pogubnega je spravil „Ljubljanski Zvon“ že med narod (opomnimo naj le na nekatere Trdinove „bajke“), dá se to pač težko strniti z načeli, katera vodijo vrednika tega lista kot c. kr. okr. šolskega nadzornika pri njegovem uradnem poslovanju. Ni mogoče imeti druga načela, drugo vero in vest kot nadzornik in zopet drugo vero in vest kot vrednik „Ljubljanskega Zvona“. In kako bi bilo tudi to mogoče? Kako bi mogel imeti druga načela pri uradovanju in druga — celó nasprotna pri vrejevanju lista? Tako ravnanje bi moralo storiti list breznačeln. Ali bi morda gospodu uredniku to ugajalo? — Zato mu svetujemo, naj načela, katera mora zastopati kot c. kr. šolski nadzornik za „nravno-versko“ vzgojo mladine, zastopa tudi z isto vnebo v „Ljublj. Zvonu“, katerega vrejuje. Ker, če pa ob enem po svoji trditvi skrbi za „versko-nravno“ vzgojo šolske mladine, z druge strani in v isti sapi pa v svojem „Zvonu“ pusti spodkopavati verski čut in versko nravnost narodovo; če pri svojem uradnem poslovanju spoštuje duhovščino in skrbi celó za njen ugled, v svojem listu pa jo pusti blatiti, tedaj bi morali reči, da se tu naša logika neha in bi morali tudi mi g. vrednika z vso spoštljivostjo vprašati: kje je vendar poslušal svoj „collegium logicum“?

Zaslug svojih iz nadzorniškega poslovanja gospodu ni bilo treba naštevati, saj so večinoma zabeležene v zapisnikih. Tudi to ne spada ad rem. Mi nismo na njegovem dosedanjem poslovanju v našem članku niti pičice grajali, pač pa smo ga resno, jasno in odločno opozorili na to, v kake zadrege utegne priti kot šolski nadzornik pri svojem uradnem poslovanju, če kot vrednik sprejema stvari, ki neopravičeno napadajo in grdiijo duhovski stan.

„Brezverskih učiteljev“, pravi, da pri svojem uradnem poslovanju ni našel nikjer.

Ko bi bili pač vsi c. kr. okr. šolski nadzorniki tako srečni, da bi mogli isto reči! A žal, da ta trditev ni utemeljena. Tega nas prepriča g. Levec sam precej v nastopni vrstici, ko piše, kako se je pod njegovim nadzorstvom godilo „učiteljem, ki so se ostentativno ogibali nedeljske maše“. Zdi se nam, da v teh gg. učiteljih pač ni preveč kipel versko prepričanje in če niso bili formalni brezverci, bili so vsaj dejanjski.

Konečno pa tudi odločno protestujemo proti trditvi g. Leveca, „da smo denuncirali“ njegovo uradno poslovanje“ ker o njegovem dosedanjem uradovanju še zinili nismo. Če ga pa opozorimo, v kake zadrege utegne priti pri stalšču, katero zavzema v svojem listu, to vendar ni denunciranje njegovega bodočega uradnega poslovanja in bi smeli prej hvalo nego grajo pričakovati. Ne, nam ne gré za denunciranje, ampak za načela, in ne ustrašimo se povedati resnice nikomur, naj bode vrednik „Ljubljanskega Zvona“ ali pa c. kr. okrajni šolski nadzornik, ako vidimo, da s te ali one strani preti našemu narodu kaka nevarnost. Zato Vas prosimo, gosp. vrednik, da vrejete svoj „Zvon“ po istih načelih, ki Vas vodijo pri okrajnem šolskem nadzorstvu.

Mislimo pa, da s svojim člankom nismo storili nikomur nikake krivice, torej ne vidimo potrebe, da jo popravljamo. Pač pa ostanemo tudi po zadnji Vaši izjavi pri trditvi, da se je zgodila krivica Trstenjakovemu spominu.

Govor poslanca dr. Gregorca v državnem zboru dne 17. aprila.

(Konec.)

Narodna ljudska šola, katero bi posamični narodi sami upravljali, morala bi biti pri nas vsekako krščanska in katoliška; kajti narodi avstrijski so večinoma še zmerom krščanski in katoliški in bodo tudi ostali. S samoupravnimi organi posamičnih narodov bi se zastopniki cerkve mnogo lažje sporazumeli, kakor s sedanjimi političnimi organi.

Narodna samouprava je utemeljena v XIX. članu in je prav za prav izvršitev njegova v pravem smislu. Razdelite narode v narodnih in jezikovnih vprašanjih, odkažite vsakemu samemu varstvo narodnih pravic svojih, prepovejte slednjemu narodu posegati v pravice drugega naroda! S tem bo narodnemu boju odbita ost, mir bo zavladal, in to bode tem večje vrednosti, ker se bode olajšalo tudi sporazumenje s cerkvijo v šolskih zadevah.

Moje prepričanje je, da se drugače ne dá doseči narodni mir v Avstriji, da se član XIX. izvede z državnim zakonom.

Z uvedanjem narodne samouprave napravili bi se narodni upravni okoliši. Začetek za to se je že storil na Češkem s spravo; kajti nemška manjšina dobi ondu v deželnem šolskem svetu in v deželnem kulturnem svetu nemške oddelke, pri deželnem sodišči petnajst svetniških mest in svoj disciplinarni senat, potem narodno omejene sodne in upravne okraje, sploh z jedno besedo svoj lastni upravni okoliši.

Kar se na Češkem začinja, prizadevali smo si mi Slovenci doseči že pred štiridesetimi leti, namreč slovenski upravni okoliši, kateri bi obsegal slovenske kraje Koroškega, Štajarskega, nadalje Kranjsko in Primorje. Naprava takega upravnega okoliša bi pa delala mnogo manj težav, kakor narodna razdelitev sodnih in upravnih okrajev na Češkem. Tako se razprostira slovenski okrožnosodniški okoliši Celje na Štajarskem z okrajnimi glavarstvi, ki so v njem prav do slovansko-nemške meje, in na Koroškem bi bilo treba le nekaj poprav.

V slovenskem upravnem okoliši stanujoče drugejezične narodnosti bi pa našle v državnem zakonu, kateri mora izvesti član XIX., primerno varstvo za narodnost svojo in jezik.

Mi Slovenci si moramo sedaj prizadevati, da dosežemo tak upravni okoliši, kajti vlada noče, ne more ali ne sme nam pomagati. Mi sami si pa tudi ne moremo pomagati, kajti razdeljeni smo v osem upravnih okolišev, le na Kranjskem smo nekaj let sem v nekaj znatnejšem položaji; sicer smo povsod v manjšini in zatirani. V Trstu, Celovci in Gradci nas nečjejo razumeti in nimajo usmiljenja za nas, temveč le preziranje, zatiranje in pritiskanje. (Prav res je! na desnici.) Nasprotniki nam narekujejo deželne naklade, gospodarijo z našo šolo in jo zlorabijo, preganjajo naše učitelje, profesorje in duhovnike, če ostanejo dovolj značajni in se ne sramujejo svoje slovenske matere. Pri sedanji deželni samoupravi plačujemo deželne doklade in s tem lastno raznarodnje, torej zapoveduje nam že spoštovanje do samih sebe, nagon za ohranjenje svojega obstanka, da delamo na to, da se izvede član XIX. in napravi slovenski, oziroma južno-slovanski upravni okoliši.

Kako bi bil tak upravni okoliši tudi v interesu države, za to imam nepristranskega svedoka, namreč vojaški strokovni list „Reichswehr“, kateri na Dunaji izhaja.

Ta list je priporočal v uvodnem članku ob upokojenju barona Depretisa, da bi poslali generala v Trst za namestnika; da bi odpravil tamošnje žalostne razmere in bi krotil iredento, katere predrznost se je posebno zadnja leta povečala. Svoje dni imeli so Italijane za kulturonošce Slovanom in so jim dali vsled tega gospodstvo nad njimi. Kmalu so se pa pokazale žalostne prikazni: Odkrila se je iredentska agitacija, iz katere so potem italijanski poslanec in tovariši v italijanskem parlamentu izvajali pravico Italije do Trsta in Primorskega. List pravi, da se mora temu odpomoči, kakor se je to zgodilo ob svojem času v Dalmaciji. Tudi ondi je gospodoval italijanski element, posledica temu je bila, da so v vojnih letih 1859. in 1866. bili v velikih skrbih radi prihodnosti Dalmacije. In poslali so generala Rodiča v Zader. Ta se je opiral na brezdvomno zakonito hrvatsko večino in kmalu so se razmere predrugačile. Danes nikaka italijanska iredenta ne misli, da bi ondu oživila aspiracije Garibaldijeve 1859. l. Priporočja se torej dalmatinski recept porabiti za Trst in Primorsko in postaviti večino slovansko v njene pravice in dati jej dostojen položaj. List vpraša: „Kdo sestavlja v Trstu in Primorji zanesljiv element, ko bi prišlo do kakih spletek?“ In taisti list odgovarja: „Mi vémo, da bodo Slovenci vedno ostali vdani, kajti nikamor ne morejo težiti in morajo ostati v Avstriji, kjer se primeroma še najbolje počutijo. List sklepa svojo opombo s tem, da pravi: „Odločno izražamo svoje mnenje, ker imamo le državni interes pred očmi in puščamo na strani vsa politična in narodna vprašanja.“

Tako piše vojaški strokovni list. Temu listu se zdi pritiskanje jugoslovanskega naroda politično-nemodro in zahteva premembo sistema, namreč, da bi se merodajni krogi opirali na slovansko večino in vse to v državnem interesu.

To se hoče reči: Avstrija dobi s tem živ ná-sip proti italijanski iredenti. Jasno pa je, da bi ta jez se okrepil v živo tednjavo, če bi Hrvate, Slovence primorske s Slovenci koroškimi, štajarskimi in kranjskimi zjediniili v jeden upravni okoliši. Po-

tem bi aspiracije italijanske iredente izgubile vsak pomen in Avstrija bi imela v teh krajih mir.

Tako važno je torej vprašanje slovenskega upravnega okoliša. K temu naj navedem le še jeden moment.

Reklo se je, da je češka sprava definitivno pokazala češko državno pravo. Temu pa ugovarjajo konservativni in liberalni Čehi vsekako radi tega, ker se nočejo odreči upanju, da bi vendar spravili v veljavo svoje državno pravo.

Južni Slovani bodo prvi, ki bodo čestitali na tem, pa le, če se bode član XIX. izvel v pravnem smislu in če se bode državno pravo raztegnilo čez vse dežele češke krone; kajti le potem bomo videli, da se je osnoval na severu mogočen živ jez proti željam onih, ki so l. 1866. umeli tako laskavo govoriti o kraljevini češki pri politiki, ki je nameravala zasaditi meč Avstriji v srce. Mi bi se morali tega tem bolj veseliti, ker mi avstrijski južni Slovani tudi želimo osnovati podobno trdnjavo v interesu cele države. Pogoji za to so že podeljeni; kajti Srbi imajo že vsled cesarskih privilegijev, katere jim je dal cesar Leopold, svojo narodno samoupravo. Hrvatje imajo svoje državno pravo, s katerim so v državopravni zvezi z deželami, v katerih bivajo Slovenci in sicer vsled pragmatične sankcije, katero je sprejel hrvatski deželni zbor 1712. l., torej osem let prej, kakor ogerski. V slovesni državni pogodbi je izrečeno, da je oni dedič Habsburškega rodu priznan za legitimnega kralja Hrvaškega, Dalmacije in Slavonije, kateri je ob tistem času gospod dežel Štajarske, Koroške in Kranjske. Prebivalstvo Bosne in Hercegovine je tudi izključno srbsko-hrvatsko in njegovo združenje bi bilo le vprašanje časa. Pogoji za jugoslovansko upravno skupino so torej. S tem bi pa bil storjen začetek za narodno spravo na Ogorskem, zadeva, katera je vedno nujnejša; kajti odnošaji, pri katerih 2 1/2 milijona Slovakov in Rusinov, 3 milijone Rumunov nima v državnem zboru nobenega zastopnika, razmere, pri katerih se misli, da so Nemci in Madjari v svojem sovraštvu do Slovanov najspodobnejši za upravo Bosne in Hercegovine, niso le na svojem mestu, temveč pri sedanjih razmerah naravnost nevarni.

Dokazal sem, da je sprava, kakeršna se je izvršila na Češkem, ne le za to deželo, temveč potrebna za vse druge dežele avstrijske države. Meni se zdi ona resolucija, katero je sklenil nedavno klub desnega centra, jako času primerna in primerna položaju. Ta resolucija meri na to, da je pričakovati, da bode vlada tudi v drugih deželah ustregla opravičenim željam in terjavam, kakor hitro bo mogoče, in jih dovedla do vspešne rešitve.

Konečno omeniti hočem dunajske brzjavke, katera je tiskana v „Grazer Tagespost“. Kakor je razvidno iz nje, imel je gospod poslanec Steinwender v nemškem društvu na Dunaji govor o češki spravi in se je o njej toli nepovoljno izrazil, da je rekel: Češki narod se trajno ne bode držal; sprava z Nemci bode ovirala spojenje z njimi. Potem se je sklenila resolucija, v kateri se preti vladi, da se bodo vsi Nemci najhujše ustavljali, ko bi se pravna akcija, ki se je začela na Češkem, hotela raztegniti na Moravsko, Slezijo, Koroško, Štajarsko, to se pravi, da se morajo v onih deželah ponemčiti vsi tamošnji Slovani in da mora vlada trpeti in dopuščati, da se narodno popolnoma uničijo.

Omenjajoč te nemško-narodne vojne napovedi 20 milijonov avstrijskih Slovanov, trdim, da germanizovanje nenemških državljanov v Avstriji nasprotuje kar najbolj sedanji nalogi te države. Naloga Avstriji ni, napraviti iz sebe drugo Nemčijo. Odkar se je Avstrija izključila iz Nemčije, ni ga več vzroka, s katerim bi mogli opravičevati germanizacijo pri nas. Čim bolj se bode germanizovala, tem večja bode nevarnost, da Avstrijo pruska Vsenemčija požre.

Avstrija ne more torej imeti poklica, kopati grobove in zagrebsti vanje 20 milijonov Slovanov, vrlih, vdanih, požrtvovalnih državljanov; Avstrija ne more imeti poklica pogrebniha Slovanov; nad polovico Avstrije je slovanske, četrtina nemške, drugi deli so pa madjarski, rumunski, italijanski itd.

Naša država ni popolnoma niti slovanska niti nemška in jej ni treba biti niti čisto slovanska niti čisto nemška. Jedno pa je potrebno: Avstrija naj bode pravična vsem narodom, (Tako je! na desnici.) da bodo vsi zadovoljni. Posebno ima vlada sveto dolžnost, da se upira narodnemu prepiru, kolikor je v njeni moči in da osvobodi sedaj tako mnogokratno vezane moči narodov za duševne, kulturne

in gospodarske naloge; potem se bodo narodi zopet oddahnili, okrepili in potem bodo dobili popolno veljavo v istini cesarske, v istini avstrijske besede našega cesarja in gospoda: Viribus unitis — z zjedinenimi močmi! (Pohvala na desnici.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. maja.

Notranje dežele.

Program Mladočehov. V mladočeškem listu priobčen je bil te dni članek s tvrdko, katere se poslužuje poslanec Spindler. Članek razvija mladočeški program. Po tem članku bi prostomisleča češka stranka, ki bi dobila v svoje roke vodstvo češkega naroda, izvedla prvotni program Staročehov in pri tem opazala oportunističko taktiko. Kar se ne bi moglo naenkrat doseči, skušala bi dobiti polagoma. — Stara politika naj se naredi torej iz novih mož. Oni, ki so zdaj, kakor tigri, divji in besneči, postati hočejo krotki in pohlevni, kakor jagnjeta, kadar bi zasedli mesto staročeske stranke. Duhovi, kateri so bili tako razburjeni nad „drobtinami“ dr. Riegnera, nameravajo tudi kakor drobtinice to vzeti, kar se ne more v celoti dobiti. Program Mladočehov kaže povsem, da nameravajo dobiti mesto Staročehov. To je pač predrzen glas: Umakni se, da se jaz vsedem.

Poljski klub je sklenil v predvečerašnji seji, da bo glasoval za vladni predlog o tarifih na državnih železnih in podal vse izpremembe, katere so sprožili udje omenjenega kluba, v obliki resolucij. Zmoter vseh teh izprememb je bajé želja, da bi se razširil promet.

Nadžkof saleburški. Kakor se poroča iz Saleburga, vršila se bode dné 20. maja v tamošnji stolni cerkvi v kapelici sv. Ruperta volitev novega kneza-nadžkova na mesto letos umrlega kneza-nadžkova dr. Ederja. V prvi vrsti sta zaznamovana kandidata: namestni škof saleburški, Ivan Haller, ki ima 66 let in stolni kapitulat dr. Ivan Bapt. Katschthaler, imajoč 59 let.

Vnanje države.

Srbija. „N. F. P.“ prinaša naslednji Pašičev govor o položaji srbske politike: Vsekako so me sijajno in preprijazno sprejeli v Peterburgu. To je dalo povod vsakovrstnim vestem po časnikih. Radikalna srbska stranka je pred vsem narodna stranka. Od Rusije zahtevamo isto, kar od Avstrije. Naša politika proti Rusiji je ista, kakor proti Avstriji. Pri obeh imenovanih državah iščemo dobrohotnosti za naše mlado kraljestvo. Če hoče spoznati grof Kalnoky našo skrivno politiko z Rusijo, preišče naj samo dotične arhive. Mi nismo nič bolj Rusi, kakor Avstrijci, ker smo in hočemo ostati pred vsem Srbi. Naša narodnost, naša slavna preteklost dajati nam poročstvo, da bo lepa prihodnost naša. Avstrija nima na tem nič škode, če bi Srbija cvetela v političkem in gospodarstvenem oziru. Narobe ne nahaja Srbiji prijazna avstrijska politika pri nas nobenih nasprotnikov. Grof Kalnoky ne bode našel pri nas nikake opozicije. Mi le želimo, da bi se dunajska vlada prosto gibala in ne obotavljala pospeševati razvoja balkanskih držav po Kalnokyjevem programu. Avstrija stori lahko mnogo v tem zmislu za Srbijo.

Nemčija. Kakor se poroča iz Berolina, je predsednik nemškemu državnemu zboru Lewetzow, grof Ballestrem prvi, Baumbach drugi podpredsednik. Predsednik je govoril z veliko navdušenostjo o prevelikih zaslugah kneza Bismarcka. — Dne 7. t. m. je imela pruska gospodska zbornica svojo sejo. Caprivi je rekel, da hočeta on in gospodska zbornica stati na tleh tradicionalne ljubezni do Prusije in cesarske rodovine. Pfu! je zahvalil kneza Bismarcka, da je vedno pospeševal gospodarstvo. Hohenthal je poudarjal, da naj se nadomesti socijalistiški zakon, ki poteče s 1. dnem oktobra. Kakor poroča „Berliner Tagblatt“, namerava nemška prostomisleča stranka predložiti v državnem zboru naslednje predloge: Interpelacijo o nadaljni potrebi potnih listov ob alcazijsko-lotaringijski meji; interpelacijo o kazni radi političkih prestopkov zatoženih oseb; resolucijo, da se osnuje sodišče, katero bode razsojevalo prepire v carinskih zadevah.

Italija. Pri posvetovanji krivičnega zakona o pobožnih ustanovah je propal Crispi popolnoma. Stodevetinšestdeset senatorjev se je vdeležilo imenovanega posvetovanja, da bi glasovali o določbi predloga gledé na preosnovo ustanov, po katerem bi imela vlada pravico, vzeti v posest premoženje v dobrodelne namene odločenih ustanov, ter odločiti jih za občinske blagajnice. Senatni odsek ni odobraval te določbe ter jo odstranil. Kako je na to vzrastel vročekrvni Crispi, lahko si mislimo. Rekel je mej drugim: Če bo glasovanje neugodno izpalo, apeloval bode na deželo, to je, razpustil bode zbornico. Vkljub temu zavrgli so senatorji dotično vladino zahtevo s 93 proti 76 glasovom. In vendar si Crispi ni upal razpustiti zbornice. — Naj bode temu že tako ali tako, očitno je vendarle, da so dnevi Crispijeve vlade seštet. Opozicija proti njegovi nepopularni politiki raste že tudi med njegovimi pristaji. Odkar je izstopil knez Bismarck iz nemške

državne službe, majó se tla pod Crispijem od dné do dné bolj. Čas je, da bi se njegovo mesto nadomestilo z možem boljših načel, kakor je Crispi, ki je že toliko krivic prizadejal sv. cerkvi, kakor tudi posameznim sosednjim državam.

Dnevne novice.

(Dolenjska železnica.) Z Dunaja se nam danes brzjavno javlja: „Sinoči ob 10. uri je državni zbor brez ugovora potrdil postavni načrt o graditvi dolenjske železnice in postavlo o pristojbinah pogodb pri pogozdovanji Krasa.“ — Dotično poročilo železničnega odseka priobčimo jutri.

(Pogozdovanje Krasa.) V sinočni večerni seji je državni zbor brez ugovora potrdil postavni načrt, po katerem bodo vse pogodbe in druge listine, tika-joče se pogozdovanja Krasa, proste pristojbin.

(Poročila) se bode jutri predpoldnem v frančiškanski cerkvi gspđe Olga Šuman, hči tukajšnjega gosp. gimnazijskega ravnatelja, z gosp. Romanom Niché-tom, c. in kr. poročnikom 17. pešpolka.

(Iz Trbovelj) se poroča, da so vojaki zapustili Trbovlje in Hrastnik. Delavci so mirni. Namesto vojakov je došlo v Trbovlje 45 orožnikov.

(Umrla) je na Krumperku soproga graščaka barona Rechbacha, rojena Apfaltrern-ova, v 24. letu svoje starosti. Pogreb bode jutri ob 10. uri dopoldne v Dobu.

(Utonil) je, kakor se nam poroča iz Košane dné 6. t. m. štiriindvajsetletni mladenič Josip Sever iz Dol. Košane. Pal je namreč v več sežnjev globok reservoir na ležeški železnični postaji. Nesrečnež je nesel s svojim tovarišem po ozki stezi mimo reservoirja težko vrečo cementa; po naključji zadene ob zid in vreča zdravega mladeniča pahne v mrzli grob. Minolo jesen je prišel v veselje starišev od vojakov na odpust, a sedaj vzela jim ga je smrt.

(Oblak utrgal) se je minolo nedeljo proti večeru pri sv. Iliji blizu Velenja. Pišejo nam, da je hliš škodo povzročil večinoma po vinogradih, odkoder je splaval zdatno zemlje, prsti.

(Gledé „uganjke“ nad Klancem) se nam zvečer 7. t. m. piše: Kako da je znana človeška glava prišla blizu poslopja tik ceste pod gozdom ob rebru hriba, tega še danes nismo mogli zvedeti. Isto našli so v ponedeljek zjutraj. Trup iskali so do večera, potem včeraj ves mili dan in danes dopoldne. Nikjer niso mo li zaslediti ničesar. Povpraševanje po hišah tudi nima nobenega vspeha. Tukajšnje dobro ljudstvo sploh sodi, da je siromak-berač kje pod vedrim nebom umrl naravne, če tudi nagle smrti, in da je v tem obziru izključeno vsako hudodelstvo, vsaj v občini, ker v širnej občini ne poznamo človeka za kakoršno si bodi zločinstvo sposobnega. In sam Bog znaj, odkod li je starčekovo glavo prinesla menda kaka žival, zver ali ptica. Za pazljivega spremljevalca - bralca naj omenim neznatno opombico, kar sem zvedel danes: Orožnik se predvečraj ni peljal, — kakor sem čul, — v Celje, ampak po tovariša v Vojnik. Konečno še to: Dokler čas kaj gotovega ali vsaj kaj novega ne obelodani, za dotlje sklenem nocoj poročila gledé nerazumljive nam uganjke.

(Volilni shod v Globokem.) Na dan 27. aprila je deželni poslanec za brežiški okraj, c. kr. svetovalec Jerman sklical shod svojih volilcev. Zbralo se je nad 150 posestnikov in obč. svetovalecev. Gosp. poslanec je v dolgem govoru razložil vse važniše sklepe dež. zbora. V gmotnem oziru so slovenski poslanci dosegli pripomoč proti trtni uši, vravnavo Drave in hiralnico v Vojniku. Zborovalci so izrekli soglasno zahvalo in željo, da bi g. Jerman zopet prevzel mandat. — V nedeljo dné 18. maja ob 1/2 4. uri popoldné bode shod na Planini.

(Slovensko del. pevsko društvo „Slavec“) na znanja svojim članom in prijateljem društva, da je oskrbel sv. mašo na Rožniku, in sicer prihodnjo nedeljo dné 11. t. m. ob 1/2 8. uri zjutraj. Pel bode oddelek pevskega zbora Nedvedovo „K tebi srea povzdignimo“.

(Akademično društvo „Triglav“) v Gradci je imelo v torek dné 6. maja svoje drugo redno zborovanje v gostilni „pri zlatem konju“. Zborovanje je bilo jako živahno. Na dnevnem redu je bilo razun poročila tajnikovega in poročila preglednikov tudi poročilo odbora „ad hoc“ radi slavnosti blagoslovljenja naše zastave. Temu je sledila kritika zadnjega predavanja in sicer slovnični del. Med zborovanjem obiskali so nas bratje Hrvati in Slovaki, da nas je bila polna dvorana. Zabavnemu delu

predsedoval je g. Rogina, član „Hrvatske“. Triglavani napivali so v navdušenih govorih bratom Hrvatom in Slovakom; na to so govorili naši gosti zahvaljujoč se za bratski sprejem. Za govornikom dvignil se je govornik in vsak je poudarjal potrebo vzorne vzajemnosti med bratskimi Slovani različnimi le po zemljepisnih razmerah, a sorodnimi po krvi in jeziku. Med govori glasile so se zvonke pesmi, umetne in narodne, slovenske, hrvaške in slovaške, tako da nam je prehitro prišel ločitve čas.

(Litijsko pevske društvo) ima v nedeljo, 11. t. m., zvečer ob polu 8. uri svoj letni občni zbor po v pravih označenem vsopredju v prostorih poštarja in gostilničarja gosp. Ljudevita Treo-ta („na pošti“). — Na to je „pevski večer“. Omeniti nam je, da se bodo pele večinoma nove pesmi. K obilni vdeležbi uljudno vabi vse prijatelje petja

ODBOR.

(Slovenskim posojilnicam.) Gospod Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole na Krškem, nam piše: „Rad bi sestavil in priobčil pregled o stanju slovenskih posojilnic. V ta namen pa potrebujem računov teh zavodov od leta 1889. Naši krški posojilnici so došli računi skoro od vsake slovenske posojilnice, le od sledečih ne: Ormož, Šoštanj, Žaveč, Sevnica, Konjice, Slatina, Sv. Lenart, „Obrtniško društvo“ v Ljubljani, Podbrezje, Ribnica, Slov. Plajberg in Šmihel. — Lepo prosimo, da bi še ti p. n. zavodi blagovolili poslati račune za leto 1889.

(Duhovniške premembe v lavantinski škofiji.) Preč. g. Jakob Bohinc, kn.-šk. kons. svetovalec in dekan v Braslovičah, je dobil stalno župnijo v Mariboru. Č. g. M. Kolenko, župnik v Podgorji, odpovedal se je zaradi bolezni svoji župnji. — Župniške skušnje so delali č. gg.: Fr. Murkovič, kapelan v Jarenini; M. Osenjak, kapelan v Ljutomeru; J. Stanjko, prov. v Tinjah; Ferdo Šošterič, kapelan v Ljutomeru.

(Uradniške konsumne društvo) v Ljubljani je imelo minolo nedeljo občni zbor. Čistega dohodka je imelo društvo 581 gld. 37 kr.; od tega zneska je dobil tajnik 150 gld., računovodji 115 gld., 5% so dodali rezervnemu zakladu. V odbor so bili izvoljeni gg.: poštni oficijal Tomažič, računski oficijal Bregant, postajni načelnik Pavlovčič, in oficijal deželnega knjigovodstva Bizjak. V nadzorstvo so bili izvoljeni gg.: Wiešnický, Hohn in Endlicher.

Raznoterosti.

— Sultana počastil bode nemški cesar Viljem, kateri mu namerava podeliti dragoceno sabljo, ki je baje že izdelana. Delo je prav umetlino in je zadovoljilo cesarjevo željo. Sablja je podobna novim sabljam, katere imajo nemški pešci. Držaj nosi srebrno levjo glavo, okrašeno z zlatom; za oči sta v njej dva krasna rubina. Nadalje je na držaji bogato z brilanti obsejan sultanov monogram in kronani V, izdelan iz zlata in dragih kamenov. Klinja je iz najboljšega jekla ter okrašena z zlatom. Povsem je omenjena sablja dragoceno in umetlino delo in velik dar.

— Nesreča v zverinjaku. Iz Londona se poroča: V Tauntonu je menezarija po imenu Wombwell. Murinka, krotiteljica tigrov, je bila pri tigrh v kletki, kjer je imela svoje predstave. Ko je predstava minila, obrnila je ven gredé hrbet živalim. V tem trenutku jo popade največji tiger z nogo in prizadejal jej je dve težki rani. Nekaj časa je bila krotiteljica v nezavesti, a posrečilo se jej je, da je zapustila kletko ter ušla smrti.

Narodno gospodarstvo.

Tisa, Krka, Ljubljana.

(Konec)

S temi ogromnimi troški mislijo pa pridobiti 25.000 oralov rodovitne zemlje. mesto ljubljansko bi dobilo lepa nabrežja, tudi bi se zdravstvene razmere po okolici in mestu zboljšale. Kdo bi pač tega ne želel, ali je sploh mogoče to doseči, ali se ne bode sedaj godilo tako, kakor pri drugih osuševalnih delih; ko so jih namreč dovršili, pokazalo se je, kaj so napačnega storili ali kaj so opustili. To je gotovo, da bode nekaj že pomagalo. Kar se tiče del pri stranskih pritokih, ni več odlašati, to bode gotovo veliko zmanjšalo povodenj, že sedaj Ljubljana po Prulah hitreje odtoka, kar so začeli nanos Gradašice iz ljubljanične struge izvažati. Ko bi napravili vodotrebni, kakor je večak Vicentini nasvetoval, bi odmah veliko pomagalo.

Predno bi se kopanja, oziroma poglobljenja po Ljubljani lotili, bilo bi vendar treba preudariti, ali bode vse opravljeno, ako Ljubljana dá svojih 10%

(188.000) za nasvetovana dela. Koliko bode stalo znižanje podzemeljskih jarkov, kaj pa potem, ako se hiše začno uklanjati, kakor prejšnja leta ob takih delih. Recimo, da nastopi kaka huda zima kakor leta 1880., ko zemlja 4' na debelo zmrzne, kaj nastane potem pri hišah, ki nimajo globoke podlage? Premistiti je tudi, da je že sedaj Ljubljana dosti nizka, morda ob kaki nevarnosti pri požarih preveč nizka in plitva, čemu še strugo poniževati, bolje skrbeti, da ob suši dosti vode priteka; poplavne vode pa ni treba po ovinku okoli Grada odpeljati proti Fužinam, ker ima po Cesarskem grabnu naravnost odtok, kajti rekli smo že, da ob povodnji ne teče po strugi Ljubljaniče le tista voda, kolikor se je pri razvodji pri Cesarskem grabnu loči, marveč vsa Gradašica, ki dostikrat Ljubljano nazaj potisne.

Recimo pa, da sta ljubljanična struga in Cesarski graben oba znižana toliko, kolikor se sedaj nasvetuje in zahteva, kaj pa potem, ko bi povodnji vkljub tem ogromnim troškom vendar-le ne nehale?

To ni neverjetno, ako so zgoraj navedeni pomislili resnični in vtemeljeni!

Tretji odtok bi bil potreben; zaradi tega odtoka so večaki odgovarjali pri 11. vprašanji, rekoč: da je nad Ljubljano reka po 2—4° (3-8 m) globoka, a na ustji Gradašice v Ljubljano ima ob najplitvejših časih komaj po 2' (0-63 m) globokine, po mestu pa je napet hrbet, ves tak je tudi Cesarski graben... še-le od štepanjskega mosta voda hitreje teče.

Gledé na preteklost ljubljanskega močvirja in zgodovino njegovega osuševanja smo napisali te vrstice ter smo sploh te misli, da se faktorji, ki vplivajo na povodnji po močvirji, ne dajo matematično preračunati, da vsako na pol storjeno delo zlega ne odpravi. S paliativnimi in polovičarskimi sredstvi se tako velikansko delo ne dá doseči, dosežanje skušnje nas tega učé. Recimo, da se res misel za tretji pretok vresniči, potem bi ne bilo treba ne mostov, ne jezov, tudi onega pri Vodmatu ne poderati, saj je vendar-le dobro, ako si ljudje po tovarnah kaj zaslužijo. Koliko bi se pri jezovih in mostéh prihranilo!

Ako dalje premislimo, da bi osuševalna dela, kakor so sedaj že projektirana, potrebovala za izpeljavo najmanj pet let, kake situosti bi bile to za barjane in mesto, dočim bi kopanje tretjega odtoka nikogar ne motilo, in bi se lahko, recimo na 10 let razdelilo, potem se bode morda kdo ogrel za tretji odtok, ki bi pod Fužinami prišel v Ljubljano. Stvar je morda vsaj premisleka vredna.

Telegrami.

Dunaj, 9. maja. Dolenjska železnica sinoči ob 10. uri brez ugovora potrjena, istotako pristojbina postava gledé pogozdovanja Krasa.

Dunaj, 9. maja. Nemško-češki poslanci so soglasno sklenili, da bodo sprejeli od češkega kluba ponudeni kompromis zastran volitve v delegacije. Kot delegatje so kandidovani: Plener, Russ, Bärnreither, Stöhr, kot namestnik Siegmund.

Dunaj, 9. maja. Delavci v tovarnah Filipa Haasa in sinov za preproge in pohištvo v Ebergassingu so danes zjutraj brezpogojno pričeli delo, akoravno družba ni zvišala plače in je sploh odklonila vse obravnave z delavci.

Zagreb, 8. maja. Vladika Strossmayer se je včeraj pripeljal in danes odpotoval v Rim.

Rim, 8. maja. Papež je danes v pričo kardinalov, avstrijskega in nemškega poslanika sprejel nemške romarje.

Novomesto, 9. maja. V slavnostni seji imenoval je mestni zastop ekscelencijo grofa Taaffe-ja, marquisa Baquema, ekscelencijo barona Sveгла in profesorja Suklje-ja častnim meščanom, ter izrekel iskreno hvalo državnim in deželnim poslan- cem slovenskim, ki so se trudili za dolensko železnico.

Carigrad, 9. maja. Med Druzi in Maroniti na Libanonu so bili hudi boji. Gubernator je brzojavil vladi za pomoč, ki je odšla iz Soluna. Natančnejših poročil ni.

Umrli so:

6. maja. Marija Okorn, daccarjeva žena, 70 let, Hradekega vas 17, marasmus.

7. maja. Marija Merčun, krojačeva hči, 2 leti, Florijanske ulice 13, bronchitis capill.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	razkoma v mm	toplomera po Celsiusu				
7. u. jut.	722.0	12.6	brezv.	megla	3.30	
8. u. pop.	720.4	19.2	brezv.	oblačno	dež	
9. u. zveč.	721.8	12.6	sl. zap.	"		
Srednja temperatura 14.8° za 2.2° nad normalom.						

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

9. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89 gld. 45 kr.
Srebrna " 5 1/2 " 100 " " 16 %	89 " 85 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 10 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 65 "
Akcije avstr.-ogerske banke	943 " — "
Kreditne akcije	300 " 25 "
London	118 " 15 "
Srebro	— " — "
Francoški napoleonid.	9 " 39 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 57 "
Nemške marke	58 " — "

Tržne cene v Ljubljani

dne 7. maja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 15	Špeh povojen, kgr.	— 68
Rež,	5 35	Surovo maslo, "	— 80
Jecmen,	4 87	Jajce, jedno	— 2
Oves,	3 57	Mleko, liter	— 8
Ajda,	5 40	Goveje meso, kgr.	— 58
Proso,	4 86	Telečje	— 56
Koruza,	4 55	Svinjsko	— 60
Krompir,	3 39	Koštrunovo	— 40
Leča,	10 —	Pikaneč	— 45
Grah,	14 —	Golob	— 20
Fizol,	8 —	Seno, 100 kgr.	1 78
Maslo, kgr.	— 95	Slama,	2 13
Mast,	— 68	Drva trda, 4 □ mtr.	6 30
Špeh svež,	— 60	" mehka, "	4 20

Premeščenje.

Podpisani uljudno naznanja, da se je 6. t. m.

preselil na sv. Petra cesto h.-št. 4,

ter da ordinuje, kakor navadno od 8. do 9. ure zjutraj in od 2. do 3. ure popoldan.

(2-2)

Dr. Josip Derč.

Katoliška Tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

Zobolek, prašek in pasta za zobe

preč. oo. Benediktincev

opatiije Soulac (Gironde).

Dom MAGUELONNE, pripor.

Največje odlikovanje: dve zlati svetinji: Bruselj 1880, London 1884.

Iznajdeno leta 1373 po priporji Pierre Boursaud.

Vsakdanja raba zoboleka oo.

Benediktincev (po neko ko kapljic

na vodi) ozdravi in zabrani gnjilobu zob, jih obeli in utrjuje;

okrepčuje in popolno ozdravi celjusti.

Zares močno ustrežemo našim p. n.

citateljem, opozorjé na to starodavno

ter prekoristno iznajdbo — najboljši

in edini lek proti zobobolu.

Tvrška **SEGUIN** Bordeaux

(Francija)

rue Croix de Seguey 106 & 108.

Ustanovljena leta 1807.

Dobiva se v vseh lekarnah in prodajalnicah dišav.

(36)